

Hankasalmi

Hyvän arjen kunta.

Oheisliite PETULTK 26.9.2018 § 67

Perusturvalautakunnan

talousarvio 2019

ja taloussuunnitelma 2020-2022

LUONNOS 20.9.2018

Tiivistelmä vastuualueittain osioon TA-kirjan alkuosaan:

Perusturvalautakunta

Vuosi 2019 on perusturvassa muutosten vuosi. Tavoitteena on kehittää KKK-toiminamallia (Kohtaa, Kuule, Kunnioita) laajasti kaikkeen palvelutuotantoon ja työskentelytapoihin. Uutena yksikkönä aloittaa Tähtelän kuntoutusyksikkö vanhuspalveluissa ja Mäkituvan rivitalon ympärillä alkava kokonaisvaltainen elämän arjen taitojen valmennustoiminta. Vuodelle 2019 esitetään, että liikkuvan asumisen tuen työntekijän toimi vakinaistetaan 1.1.2019 alkaen. Tammelan ja Tammirannan vakituinen hoitohenkilöstö työskentelee yhteistoiminnassa sovitun neuvottelutuloksen mukaisesti muissa vanhuspalveluiden yksiköissä, aina maaliskuuhun 2020 saakka. Perusturvan talousarviossa 2019 esitetään myös vanhuspalveluiden varahenkilöstöjärjestelmää vakinaistettavaksi kuuden henkilön yksiköksi. Vanhuspalveluiden osalta ei esitetä uusia toimia. Tähtelän kuntoutusyksikön ja tehostuneen kotihoidon toiminnan kehittämiseksi esitetään yhden sairanhoidajan toimen muuttamista toimintaterapeutiksi.

Tulevan vuoden tavoitteena on kehittää sosiaalipalveluiden toimintaa ja sisältöä yhteistyössä kunnan eri toimijoiden ja kolmannen sektorin kanssa. Yhteistyötä tiivistetään myös Kelan ja TE-toimiston kanssa pop up-päivien ja nuorten ohjaamotoiminnan osalta.

Sosiaalipäivystys-, psykologi- ja perheneuvolapalvelut sekä sijaishuoltoyksikön ja lastenvalvojapalvelut ostetaan Jyväskylän kaupungilta. Keski-Suomen sosiaalialan osaamiskeskukselta ostetaan sosiaaliasiamiespalvelut. Perheasioiden sovittelupalvelut ostetaan Jyväskylän seurakunnan perheasiain neuvottelukeskuksesta.

Sosiaalipalvelujen määrärahoja iäkkäiden kuntalaisten asumispalveluiden osalta on siirretty vanhuspalvelujen kustannuspaikkaan. Kehitysvammaisten laitoshoidon ostetaan Vaalijalan kuntayhtymältä, koska Keski-Suomessa ei ole tarjolla vastaavaa palvelua, mikä lisää ostopalvelujen kustannuksia.

Kotiin annettavat palvelut ovat vammaisten ja iäkkäiden henkilöiden kohdalla ensisijaisia palveluita. Omaishoidontuella tuetaan kotona asumista. Omaishoitajia tuetaan järjestämällä vapaita monipuolisesti ja asiakaslähtöisesti, tarjoamalla mahdollisuutta terveystarkastuksiin, valmennukseen ja koulutukseen. Lyhyt- ja pitkäaikaista perhehoitoa järjestämällä mahdollistetaan kodinomaisen asumisen myös silloin, kun henkilö ei kykene enää asumaan itsenäisesti.

Vanhuspalveluiden vuoden 2019 talousarvioehdotukseen sisältyvät palvelutalojen ja kotihoidon palvelut, tukipalveluina kotiin kuljetettavat ateriat ja turvapalvelut, sotainvalidien palvelut sekä seniorikeskuspalvelut. Seniorikeskuspalvelujen sisältöä ja järjestämistapaa on kehitetty vuodesta 2017 alkaen. Vanhuspalveluissa vuonna 2018 tehtyjen rakennemuutosten jälkeen kunnassa voidaan järjestää tehostettua palveluasumista omassa kunnassa 69 henkilölle ja lyhytaikaista palveluasumista 7 henkilölle. Lyhytaikaista perhehoitoa tarjoaa kolme perhehoitajaa ja pitkäaikaista vanhuksille suunnattua perhehoitoa 2 perhehoitajaa. Omaishoidon vapaan aikaista hoitoa järjestetään Tähtelän lisäksi myös lyhytaikaisessa perhehoidossa.

Kotiutustiimin toiminta on nyt vakiintunutta ja sen avulla on pystytty lyhentämään sairaalajaksoja. Lisäksi kotiutustiimi, kotihoidon sairaanhoitajien riittävä määrä sekä yhteistyö ensihoidon henkilöstön ja vartiointiyhteistyöstä ostetun yöhoidon (lähihoitaja) kanssa on mahdollistanut kotona annettavan hoidon tehostamista myös yöaikaan. Toimintaa kehitetään edelleen. Testamenttivaroin palkattu voimavaroitajaa pilotti päättyi heinäkuussa 2018. Toiminta on koettu hyväksi ja toimintamallia jatketaan vakiintuneena, mutta nimike on muutettu palveluohjaajan nimikkeeksi. Palveluohjaaja tukee sekä asiakkaiden selviytymistä että toimii linkkinä muun henkilöstön, erilaisten verkostojen ja asiakkaan välillä. Kotihoidon fysioterapeuttien työpanos on myös merkittävä asiakkaiden kuntoutuksen, toimintakyvyn ylläpitämisen ja kotona pärjäämisen kannalta.

Kotihoidon optimoinnin käyttö on vakiintunut ja sen henkilöstövaikutukset ovat olleet pääosin positiivisia. Työn jakautuminen koetaan tasapuolisemmaksi ja muuttuviin tilanteisiin pystytään reagoimaan optimoinnin avulla nopeasti ja tehokkaasti.

Hankasalmi on mukana seudullisessa vanhuspalveluiden kehittämisen yhteistyössä. Hallituksen kärkihankke - Kehitetään ikäihmisten kotihoitoa ja vahvistetaan kaikenikäisten omaishoitoa - on Keski-Suomen osalta muotoutunut Kukoistava kotihoito -hankkeeksi. Siinä keskityttiin asiakaslähtöisen, vaikuttavan ja kustannustehokkaan ympärivuorokautisesti toimivan kotihoidon kehittämiseen. Hanke päättyy vuoden 2018 lopussa, mutta kehittämistyötä jatketaan edelleen juurruttamissuunnitelmien mukaisesti verkostoitumalla maakunnan kuntien kanssa. Lisäksi Hankasalmen kunta on mukana Ikäinstituutin Voimaa vanhuuteen – ohjelmassa, joka on osa Edistetään terveyttä ja hyvinvointia sekä vähennetään eriarvoisuutta – kärkihanketta.

Jyväskylän terveydenhuollon yhteistoiminta-alueen (JYTE) toiminta on vakiintunutta, joskin vuonna 2019 avosairaanhoidon vastaanottotoiminta toimii väistöiloissa hammashoitolan tontille rakennettavassa viipaletalossa ja fysioterapian väistötilat sijoitetaan Päivärannan kiinteistöön. Väistön aikana perusterveydenhuollon palvelut, röntgeniä lukuun ottamatta, pyritään pitää samalla tasolla kuin aiemminkin. Vuodelle 2018 budjetoitiin 9 (keskimääräinen) sairaansijankäyttö terveyskeskussairaaloihin. Kuluvan vuoden käyttö on ollut tammikuusta elokuuhun 10,3 sairaansijaa. Varsinkin alkuvuosi oli erittäin ruuhkainen. Vuonna 2019 varaudutaan kahdentoista sairaansijan käyttöön vuositasolla, koska Tammirannan laitoshoidon lakkauttaminen voi vaikuttaa sairaalapäivien lisääntymiseen. Kotiutumistiimin toiminta on tärkeää, jotta asiakkaiden sijoittuminen voidaan optimoida tarpeenmukaiseen hoitopaikkaan entistä paremmin. Tähtelän kuntoutusyksikön toiminnalla pyritään osaltaan ehkäisemään tk-sairaalapäivien määrää.

Keski-Suomen sairaanhoitopiirin kanssa käytävät sopimusohjausneuvottelut järjestettiin 19.9.2018. Sairaanhoitopiirin laskutuskäytänne muuttuu vuodesta 2019 alkaen kiinteäksi siten, että sen suuruus muodostuu 10 % väestömäärän suhteessa ja 90 % käytön suhteessa. Käyttö lasketaan seuraavasti painottaen: kuluva vuosi ennuste: painoarvo 0,5, vuoden 2017 toteuma: painoarvo 0,4, vuoden 2016 toteuma: painoarvo 0,1. Vuoden 2019 palvelusuunnitelmassa Hankasalmen maksuosuudeksi ilmoitetaan 6 718 000, joka on hieman alempi kuin vuoden 2018 budjetoitu summa. Tämän lisäksi terveystoimeen kohdentuu 181 900 euroa eläkeperusteisia kuel- maksuja. Kalliiden hoitojen tasausraja tulee olemaan saman verran kuin vuonna 2018 eli 60.000 euroa. Erikoissairaanhoitopalveluihin sisältyvät keskussairaalan omana toimintana tuotetut palvelut, hoito muissa sairaaloissa, erityisvelvoitteet (potilasvakuutus) sekä uutena toimintana kotisairaalatoiminnan pilotointi Jyväskylän kaupungissa. Lisäksi palveluita ovat perusterveydenhuollon päivystys, ensihoitopalvelut ja sosiaalitoimen palvelut (palveluasuminen ja kehitysvammahuolto). Hankasalmen kunta ei ole siirtänyt palveluasumisen osalta järjestämistä vastuuta sairaanhoitopiirille.

Vuoden 2018 aikana ovat perusturvan johtavat viranhaltijat osallistuneet eri työryhmissä maakunnan soite-valmisteluun, työskentely jatkuu edelleen. Vuoden 2019 talousarvion sisältää Tuikku ry:n avustuksen n. 50 000 € sekä Mannerheimin lastensuojeluliiton ja kunnan kumppanuushankkeeseen liittyvät kustannukset (5 000 € / v).

KÄYTTÖTALOUS JA TOIMINTA

Perusturvalautakunta

Vuosi 2019 on perusturvassa muutosten vuosi. Perusterveydenhuollon toiminnot ovat kaikki väistötiloissa ja kuvantamisen palvelut keskeytyvät vuoden 2020 maaliskuun loppuun saakka. Sosiaalipalveluissa kehitetään perhekeskusmallin mukaista moniammatillista arviointia asiakaslähtöisesti sekä kehitetään edelleen ennaltaehkäiseviä palveluita avohuollon ohjauksen ja liikkuvan asumisen tuen avulla. Vanhuspalveluissa oma tuotanto Tammelan ja Tammirannan lakkautumisen jälkeen vähenee ja vaikutus näkyy pienentyneinä henkilöstökuluina ja lisääntyneinä palveluiden ostoina.

Tavoitteena on kehittää KKK-toiminamallia (Kohtaa, Kuule, Kunnioita) laajasti kaikkeen palvelutuotantoon ja työskentelytapoihin.

	TP 2017	KS 2018	KS 2019	KS 2020	KS 2021	KS 2022
	EUR	EUR	EUR	EUR	EUR	EUR
MYYNTITUOTOT	-44 008	-38 100	-21 180			
MAKSUTUOTOT	-1 570 635	-1 576 100	-1 412 000			
TUET JA AVUSTUKSET	-525 232	-82 900	-60 000			
MUUT TOIMINTATUOTOT	-316 008	-321 700	-258 600			
TOIMINTATUOTOT	-2 455 883	-2 018 800	-1 751 780	-1 800 000	0	0
HENKILÖSTÖKULUT	5 798 591	5 738 500	5 369 200			
PALVELUJEN OSTOT	16 394 963	15 776 400	16 202 480			
AINEET, TARVIKKEET J	310 169	347 200	265 550			
AVUSTUKSET	1 092 637	1 055 900	1 078 900			
MUUT TOIMINTAKULUT	585 834	550 800	485 650			
TOIMINTAKULUT	24 182 194	23 468 800	23 401 780	23 450 000	0	0
VUOSIKATE	21 726 311	21 450 000	21 650 000	21 650 000	0	0

1. Hallinto

Perusturvan hallinnossa on kahden henkilötyövuoden panos, sihteeritiimissä 1,5 htv ja palvelujohtajan 0,5 htv. Sihteeritiimin toiminta alkaa olla vakiintunutta ja vuosi 2019 onkin siltä osin tiimin toiminnan syventämisen aikaa. Tiimijatuksena on se, että perusturvan hallinnon tehtävät ovat organisoitu siten, että si-
jaistaminen kaikissa olosuhteissa onnistuu mahdollisimman hyvin.

Perusturvan hallinto	TP 2017	KS 2018	KS 2019	KS 2020	KS 2021	KS 2022
	EUR	EUR	EUR	EUR	EUR	EUR
TOIMINTATUOTOT						
TOIMINTAKULUT	240 817	238 400	244 100	245 000	0	0
VUOSIKATE	240 404	238 400	244 100	245 000	0	0

2. Sosiaalipalvelut

Sosiaalipalveluiden kuntastrategiaan pohjautuvat strategisten tavoitteiden peruslähtökohta on korostaa ennaltaehkäisevää toimintaa ja yksilöllisiä, asiakkaiden tarpeisiin pohjautuvia palveluja. Toiminnan tarkoituksena on saada asiakas voimaantumaan siten, että hän pystyy elämään hyvää, omannäköistä arkea omassa toimintaympäristössään.

Hyvän Arjen Hankasalmi				
Laadukkaat sosiaalipalvelut				
Keskeinen toiminto	Tavoite	Tavoitteen kuvaus	Mittarit	Vastuuviranhaltija
Ennaltaehkäisevä toiminta	Tuen tarjoaminen riittävän ajoissa			
Perhekeskustoiminnan aloittaminen jo ennen yhteisiä tiloja	Kaikilla lapsen ja perheen kanssa toimivilla on yhteinen ymmärrys lapsen elämäntilanteesta.	Eri toimijat arvioivat yhdessä lapsen ja perheen kanssa arjesta selviytymistä ja voimavaroja	Palvelu- ja prosessikuvausten laadinnat	Johtava sosiaalityöntekijä
Avoin kerhotoiminta	Matalan kynnyksen palvelun tarjoaminen lapsille ja perheille.	Järjestetään kolmella eri kylällä yhteistyössä seurakunnan ja varhaiskasvatuksen kanssa.	Toteutuneet kerhot/vuosi	Johtava sosiaalityöntekijä
Kohtaamispaikkatoiminta lapsiperheille	Vertaistukea lapsiperheille	Tarjotaan perheille paikka, jossa he voivat kohdata toisensa ja saada vertaistukea.	Toteutuneet kohtaamispaikkakerrat/vuosi	Johtava sosiaalityöntekijä
Kotiin annettavat palvelut	Turvallinen arjen tuki			
Liikkuva päihde- ja mielenterveytyön arjen tuki	Vakinaistetaan liikkuvan arjen tuen resurssi.	Liikkuva arjen tuki kuntouttaa ja mahdollistaa mielekkään arjen.	Asiakkaita/vuosi	Johtava sosiaalityöntekijä
Avohuollon ohjaus	Tavoitteena tukea erityistä tukea tarvitsevien omaoimista selviytymistä kotona.	Lisätään ja kehitetään erityistä tukea tarvitsevien nuorten ja aikuisten avohuollon ohjausta.	Asiakkaita/vuosi	Johtava sosiaalityöntekijä
Mäkituvan vuokra-asuntojen toiminnan kehittäminen	Valmennuksen kautta itsenäiseen asumiseen.	Tarjotaan yksilö- ja ryhmämuotoista asumisvalmennusta.	Valmentavan asumisen asukkaita/vuosi	Johtava sosiaalityöntekijä

Sosiaalipalveluissa ei ehdoteta lisättäväksi resursseja vuodelle 2019 verrattuna vuoteen 2018 (lukuun ottamatta liikkuvan asumisen tuen pilotin vakinaistamista), vaan kehitetään toimintaa jo olemassa olevilla resursseilla ja tiivistetään yhteistyötä muiden toimijoiden kanssa.

Sosiaalipalvelujen ennaltaehkäisevien palvelujen kehittäminen keskittyy perhekeskustoimintamallin aloittamiseen jo ennen fyysisiä yhteisiä tiloja. Toiminnan aloittamiseen ei varata erillistä rahoitusta, vaan toimintaa aloitetaan jo olemassa olevilla resursseilla hyödyntäen sekä perusturvan että sivistyksen henkilöstöä ja kolmannen sektorin toimijoita.

Kotiin annettavissa palveluissa ehdotetaan vakinaistettavaksi liikkuva asumisen tuen resurssi, jota on pilotoitu maaliskuusta 2018 alkaen. Palvelulle on ollut kova kysyntä ja se tukee eri ikäisten kuntalaisten hyvää arkea omassa kodissaan. Vuoden 2019 aikana kehitetään myös erityistä tukea tarvitsevien nuorten ja aikuisten palveluja tarjoamalla ohjausta, yksilö- ja ryhmämuotoista asumisvalmennusta sekä seinätöntä päivätoimintaa.

Hyvää arkea tukevat palvelut				
Lapsiperhepalvelut	Perheestä ja lapsesta lähtevä tavoitteellinen työskentely	Lasten ja perheiden kanssa työskentelyllä on aina tavoite ja lapset ja perheet ovat itse mukana tavoitteen laadinnassa.	Palvelutarpeen arviot/vuosi, SHL- ja LS-asiakkuudet/vuosi	Sosiaalityöntekijät
Kelan kanssa tehtävä yhteistyö	Pop up -päivien järjestäminen tarpeen mukaisesti.	Kelan palveluneuvojat jalkautuvat Hankasalmele neuvomaan Kela-asioissa.	Pop up-päiviä/vuosi	Johtava sosiaalityöntekijä/ Palveluohjaaja
Kuntouttava työtoiminta	Yksilöllinen kuntoutuspolku	Työvalmennus ja sosiaalisen kuntoutuksen menetelmien kehittäminen. Ohjaussuunnitelmien laadinta ja kyky-viisari-mittarin käyttö.	Tehdyt suunnitelmat/vuosi	Palveluohjaaja
Ohjaamatoiminnan käynnistäminen nuorille työttömille	Vaihtoehdon tarjoaminen työttömyydelle.	Tarjotaan työttömille nuorille matalankynnyksen palveluna nopeaa ohjausta hänelle sopiviin työllistämistöimiin.	Ohjaamoasiakkaat/vuosi	Johtava sosiaalityöntekijä
Seinätön päivätoiminta kehitysvammaisille	Mielekästä tekemistä ja sosiaalista kanssakäymistä arkeen.	Järjestetään asiakkaiden tarpeista ja mielenkiinnosta lähtöisin olevaa toimintaa.	Toimintakerrat/vuosi	Johtava sosiaalityöntekijä
Viihtyisä ja osallistava Hankasalmi				
Erityistä tukea tarvitsevien kuntalaisten asumisen kehittäminen	Turvallisen arjen mahdollistaminen siellä missä muutkin asuvat.	Tehdään yhteistyötä ympäristötoimen kanssa asumisympäristöjen kehittämisessä.	Kehittämiskohteet/vuosi	Johtava sosiaalityöntekijä
Voimaannuttava Hankasalmi				
Tuikku Ry:n kanssa aloitettava uusi yhteistyö Aseman kylän monipalvelupisteen synnyttämiseksi ja kehittämiseksi	Hyvä arjen mahdollistaminen asuinpaikasta riippumatta.	Järjestetään kunnan palveluja eri puolilla Hankasalmea, jolla lisätään palvelujen saavutettavuutta.	Toimintakerrat/vuosi	Johtava sosiaalityöntekijä

Kuntouttavassa työtoiminnassa panostetaan yksilöllisten kuntoutumispolkujen suunnitteluun ja toteutukseen. Lisäksi kehitetään hankasalmelaista työvalmennusmallia henkilöstön opiskelujen myötä. Pollarin tiloja hyödynnetään järjestämällä siellä yhteistyössä Kelan kanssa POP UP -päiviä sekä muiden yhteistyökumppaneiden kanssa nuorille suunnattua ohjaamo-toimintaa.

Lapsiperhepalveluissa keskitytään tiimityöskentelyn kehittämiseen viime vuosina tapahtuneiden henkilöstölisäysten myötä. Lähtökohtana on lapsen ja perheen aito kuuleminen ja tavoitteellinen työskentely.

Asumisen esteettömyyttä ja viihtyisyyttä parannetaan yhteistyössä ympäristötoimen kanssa ja Asemankylän palveluja kehitetään kolmannen sektorin toimijoiden kanssa.

Taloudelliset tavoitteet

Sosiaalipalveluiden nettokustannukset pyritään pitämään kurissa yhteistyötä tekemällä eri toimijoiden kanssa ja panostamalla ehkäiseviin ja varhaisen tuen palveluihin. Työmarkkinatuen kuntaosuutta seurataan kuukausittain ja työttömien aktivointitoimenpiteitä kehitetään jatkuvasti tarpeiden pohjalta. Vammaispalveluiden kustannusten nousua pyritään hillitsemään yhdenmukaisilla kriteereillä ja räätälöidyillä palveluilla sekä tekemällä yhteistyötä eri toimijoiden kesken.

Tavoitteen määrittely	Mittari	Tp 2016	Tp 2017	Ta 2018	Ta 2019	Ts 2019	Ts 2020
Sosiaalipalvelujen nettokustannukset 5.231.220 €/5020	euroa/asukas	1029	1126	1002	1042		
Työmarkkinatuen kuntaosuus 245 000 €/5020	euroa/asukas		51	47	48		
Vammaispalvelulain mukaisten palvelujen ja taloudellisten tukitoimien menot 945.000 €/5020	euroa/asukas	189	200	184	188		

Henkilöstö

Koulutussuunnitelmat on laadittu henkilöstön oman ammatillisen mielenkiinnon ja työnantajan tarpeiden pohjalta. Koulutussuunnitelmissa huomioidaan perusturvan 3 K:n malli. Sosiaalipalveluiden henkilöstön määrä kasvaa Ta 2018 vuoteen verrattuna 2,5 htv. Tämä 2,5 htv:n lisäys selittyy vuoden 2018 aikana päätetyistä henkilöstölisäyksistä perhetyön, liikkuvan palvelun ja toimintakeskuksen ohjaajan osalta.

Henkilöstön määrä (htv1)	Tp 2016	Tp 2017	Ta 2018	Ta 2019	Ts 2019	Ts 2020
Sosiaalipalvelut						
Vakituiset	7,35	10	9	13,5		
Sijaiset	1,1	0,2				
Työllistetyt	0,41	1	1			
Muut määräaikaiset	1,9	0,25	1			
Oppisopimus				2		
Yhteensä	10,76	11,45	11	13,5		

htv1 = palveluksessaolopäivien lukumäärä kalenteripäivinä / 365 * (osa-aikaprosentti/100)

		TP 2017	KS 2018	KS 2019	KS 2020	KS 2021	KS 2022
		EUR	EUR	EUR	EUR	EUR	EUR
Sosiaalipalvelut	TOIMINTATUOTOT	-92 346	-89 600	-98 800			
	TOIMINTAKULUT	2 120 227	1 926 800	1 867 300			
	VUOSIKATE	2 027 881	1 837 200	1 768 500	1 700 000	0	0
Vammaispalvelut	TOIMINTATUOTOT	-17 015	-16 200				
	TOIMINTAKULUT	1 019 072	962 000	945 000			
	VUOSIKATE	1 002 057	945 800	945 000	950 000	0	0
Toimeentuloturva	TOIMINTATUOTOT	-3 817					
	TOIMINTAKULUT	309 716	301 000	310 000			
	VUOSIKATE	305 899	301 000	310 000	300 000	0	0
Toimintakeskus	TOIMINTATUOTOT	-27 712	-35 000	-22 480			
	TOIMINTAKULUT	276 118	280 200	312 700			
	VUOSIKATE	248 406	245 200	290 220	290 000	0	0
Omaishoito ja perhehoito	TOIMINTATUOTOT	-162 042	-160 000	-109 500			
	TOIMINTAKULUT	588 144	602 900	603 900			
	VUOSIKATE	426 101	442 900	494 400	490 000	0	0
Muut sosiaalipalvelut	TOIMINTATUOTOT	-50 709	-20 000	-52 000			
	TOIMINTAKULUT	1 697 888	1 518 600	1 475 100			
	VUOSIKATE	1 647 179	1 498 600	1 423 100	1 500 000	0	0
Sosiaalipalvelut yhteensä	TOIMINTATUOTOT	-353 642	-320 800	-282 780			
	TOIMINTAKULUT	6 011 165	5 591 500	5 514 000			
	VUOSIKATE	5 657 523	5 270 700	5 231 220	5 230 000	0	0

Kokonaisuutena Sosiaalipalveluiden kulukehitys on maltillinen jopa vähän laskeva. Suunnitelmavuosina 2021 ja 2022 toiminnan pitäisi olla jo maakunnan alaista.

3. Vanhuspalvelut

Vanhuspalveluissa pääpaino on ennaltaehkäisevien ja kotiin annettavien palvelujen kehittämisessä. Taavoitteena on vahvistaa toimintakykyä ja terveyttä niin, että ikäihmiset pärjäävät mahdollisimman oma-toimisesti ja elävät omannäköistään elämää omassa arkiympäristössään niin kuin kuntastrategia linjasikin. Kehittämistyössä hyödynnetään Kukoistava kotihoito -hankkeen juurruttamissuunnitelmia ja maakunnallisia luonnoksia myöntämisperusteiksi. Kotihoidon palveluja varaudutaan järjestämään noin 13 prosentille yli 75 -vuotiaista.

Palveluohjauksen tavoitteena on matalan kynnyksen neuvonta ja ohjaus, saavutettavuuden ja yhteydenottojen helpous niin, että asiakas ohjautuu oikeiden palvelujen piiriin.

Laitoshoitoa ei vanhuspalveluissa enää tuoteta Tammirannan lakkautuessa marraskuussa 2018. Metsätähden palvelutalon yhteydessä Tähtelässä aloittaa kuntouttavan, lyhytaikaisen hoivan seitsemän paikainen yksikkö, jonka tavoitteena on tukea kotona asumista arkikuntoutuksen keinoin. Resurssien puitteissa Tähtelän henkilöstöä vahvistetaan toimintaterapeutilla.

Ikääntyneiden palvelujen on oltava laadukkaita mahdollistaen arvokas vanhuus				
Keskeinen toiminto	Tavoite	Tavoitteen kuvaus	Mittarit	Vastuuviranhaltija
Ennaltaehkäisevä toiminta				
Seniorineuvola	Kiireettömien lääkärin vastaanottopalvelujen järjestäminen vanhuspalvelujen riskiryhmille.	Tavoitteena on luoda toimintamalli matalan kynnyksen palvelusta, jossa järjestetään neuvontaa ja ohjausta ja terveystarkastuksia. Kohdennetun palvelun avulla tunnistetaan varhaisen vaiheen riskitekijöitä sekä tuetaan ikääntyviä huolehtimaan omasta terveydestään annetun ohjauksen avulla. Neuvolassa toimii lääkäri-hoitaja työpari.	Asiakaskäynnit/v	Kotihoidon palveluvastaava / kotiutustiimi
Lyhytaikainen palveluasuminen	Lyhytaikaisella palveluasumisella tuetaan asiakkaan kotona pärjäämistä.	Lyhytaikaisena hoitona voidaan toteuttaa arviointijaksuja, kuntouttavia lyhytaikaisjaksoja, omaishoidon vapaan aikaista hoitoa sekä satunnaista kriisihoitoa 1-2 viikon jaksoissa.	Hoitovrk	Metsätähden palveluvastaava
Seniorikeskustoiminta	Tavoitteena on järjestää ennaltaehkäisevänä toimintana mielekästä päivätoimintaa ikäihmisille	Seniorikeskus järjestää virikkeellistä, kuntouttavaa ja sosiaalista kanssakäymistä tukevaa toimintaa ikääntyville kuntalaisille.	Asiakkaat/vrk	Kotihoidon palveluvastaava / kotiutustiimi
Kotiin annettavat palvelut				
Kotihoidon riittävä taso				
Asiakasohjaus	Keskitetyn asiakas- ja palveluohjauksen (KAAPO) aloittaminen	Tavoitteena on toimivalla asiakasohjauksella ohjata asiakkaat tarkoituksenmukaisten palvelujen piiriin. Asiakkaat saavat tietoa erilaisista palveluvaihtoehdoista ja palveluja myönnetään hyväksytyjen kriteereiden mukaisesti.	Keskitetty asiakasohjaus toiminnassa vuoden 2018 aikana	Vanhuspalvelupäällikö/kotihoidon palveluvastaava
Hoidon jatkuvuus	Hoidon jatkuvuuden turvaaminen	Varmistetaan toiminnanohjauksella, riittävällä resursoinnilla ja asiakasohjauksella hoidon jatkuvuus niin, että asiakkaan luona käy 5 hoitajan hoitorinki.	Hoitaja/asiakas/kk, NHG:n vertaisarviointi	Kotihoidon palveluvastaava
Aktiivisuussuunnitelmat	Henkilökohtainen aktiivisuussuunnitelma	Kaikille palvelujen piirissä oleville laaditaan henkilökohtainen aktiivisuussuunnitelma arkikuntoutuksen tueksi asiakkaalle.	Suunnitelmat/asiaksmäärät	Kotihoidon palveluvastaava

Palveluasumisessa pääpaino on sisällön kehittämässä ja normaalin arjen mahdollistaminen niille henkilöille, jotka toimintakykynsä, sairautensa, vammansa tai muun vastaavan syyn takia tarvitsevat ympärivuorokautisen hoivan ja hoidon palveluja ja joiden kotiin annettavat palvelut eivät enää ole tarkoituksenmukaisia. Asumispalveluja varaudutaan järjestämään vähintään noin kahdeksalle prosentille yli 75 –vuotiaista.

Keskeinen toiminto	Tavoite	Tavoitteen kuvaus	Mittarit	Vastuuviranhaltija
Palveluasuminen				
Aktiivisuus ja osallisuus asukkaiden toimintakyky ja voimavarat huomioiden	Toimivat tilat mahdollistavat aktivoivan hoivamallin	Tavoitteena toiminnallinen ja aktiivinen arki. Asukkaita tuetaan säilyttämään yhteys talon ulkopuolelle ja harrastustoimintaan.	Toiminnan järjestäminen talon sisällä, viikottainen lista ohjelmasta. Talon ulkopuoliseen toimintaan osallistujien määrän seuranta	Palveluvastaavat
Asukastyytyväisyys	Asukkaiden mielipiteiden huomiointi	Huomioida asukkaiden ja omaisten mielipiteitä toiminnassa.	Asiakas/omaistyytyväisyys kysely (pisteetyt kysymykset sekä vapaamuotoinen sanallinen palaute)	Palveluvastaavat
Viihtyisä ja osallistava Hankasalmi				
Senioriasuin ympäristöjen kehittäminen	Seniorikampuksen suunnittelu ja rakentamisen aloittaminen	Tavoitteena on yhdessä ympäristötoimen kanssa ideoita ja suunnitella aktiiviva ja toiminnallinen asuin ympäristö ikäihmisille.	Kehittämiskohteet/v.	palvelujohtaja, vanhuspalvelupäällikkö, kiinteistöjohtaja

Taloudelliset tavoitteet

Tavoitteen määrittely	Mittari	Tp 2017	Ta 2018	Ta 2019	Ts 2020	Ts 2021	Ts 2022
Kotikäyntien yksikkökustannukset: Kotihoito							
1.829.900 €/27.330	€/tunti (brutto)	68*	35	67	-	-	-
1.589.900 €/27.330	€/tunti, netto	49*	31	58	-	-	-
Päiväranta							
1.195.160 €/12.045	€/hoitopv/netto	87	99	99			
Metsätähti							
881.300 €/8395	€/hoitopv/ netto	89	96	105			
Kotiranta							
679.200 €/7300	€/hoitopv, netto	91	87	93			

Palveluasumisen päivähinta muodostuu laskennallisesti niin, että talousarvion nettokustannus on jaettu arvioitujen toteutuneiden hoitopäivien määrällä (asukkaatx365). Kotihoidon tuntihinnassa jakajana on arvioitujen kotihoidon tunnit.

Tammelan lakkautuessa korvaavia palveluja järjestetään palvelusetelillä yksityisiltä palveluntuottajilta. Ostettujen asumispalvelujen määräraha ikäihmisten osalta on siirretty sosiaalipalveluista vanhuspalvelujen talousarvioon.

Henkilöstö

Vanhuspalveluissa jatkaa hyväksi havaittu esimiestiimi, joka johtaa palveluasumisen ja kotihoidon yksikköjä tiimityön menetelmin. Kaksi yksikköä (Tammela ja Tammiranta) lakkautuvat ja tilalle tulee yksi lyhytaikaisen hoidon yksikkö Tähtelä. Lisäksi esimiestiimi vastaa palvelusetelillä myönnettävistä asumispalveluista.

Vanhuspalveluiden varahenkilöstöön on varattu määräraha kuudelle henkilölle.

Henkilöstösijoittelulla varmistetaan riittävä resurssi hoitotyöhön. Henkilöstölle laaditaan koulutussuunnitelma, jossa pääpainona on asiakaslähtöinen työskentely, sekä hoitoyön kehittäminen hyödyntäen Ku-koistava kotihoito -hankkeen aikana tehtyä osaamiskartoitusta.

Vuonna 2019 Tammelan ja Tammirannan vakituinen henkilöstö sijoittuu muihin vanhuspalveluiden yksiköihin ja tästä syystä sijaisten lukumäärä hieman pienenee.

Henkilöstön määrä tulosyksikkötasolla henkilötyövuosina (htv1)	Tp 2017	Ta 2018	Ta 2019	Ts 2020	Ts 2021	Ts 2022
Vakituiset	74,72	97	97	67		
Sijaiset	40,98	18	10	10		
Työllistetyt	4,75	4	4	4		
Muut määräaikaiset	0,65					
Oppisopimus						
Yhteensä	121,1	119	111	81		

htv1 = palveluksessaolopäivien lukumäärä kalenteripäivinä/ 365*(osa-aikaprosentti/100)

		TP 2017	KS 2018	KS 2019	KS 2020	KS 2021	KS 2022
		EUR	EUR	EUR	EUR	EUR	EUR
Kotihoito	TOIMINTATUOTOT	-669 275,94	-245 900,00	-240 000,00			
	TOIMINTAKULUT	1 731 624,22	1 733 900,00	1 829 900,00			
	VUOSIKATE	1 062 348,28	1 488 000,00	1 589 900,00	1 600 000	0	0
Kotihoidon tukipalvelut	TOIMINTATUOTOT	-205 917,88	-197 000,00	-186 000,00			
	TOIMINTAKULUT	332 898,03	293 500,00	279 200,00			
	VUOSIKATE	126 980,15	96 500,00	93 200,00	90 000	0	0
Seniorikeskus	TOIMINTATUOTOT	-39 135,05	-36 400,00	-40 000,00			
	TOIMINTAKULUT	137 726,77	176 400,00	177 100,00			
	VUOSIKATE	98 591,72	140 000,00	137 100,00	140 000	0	0
Palveluasumisen varahenkilöstö	TOIMINTAKULUT	0,00	400,00	158 000,00			
	VUOSIKATE	0,00	400,00	158 000,00	160 000	0	0
Palveluasunnot Metsätähti	TOIMINTATUOTOT	-232 201,01	-260 000,00	-314 800,00			
	TOIMINTAKULUT	928 638,23	959 150,00	1 196 100,00			
	TOIMINTAKATE	696 437,22	699 150,00	881 300,00			
	VUOSIKATE	696 437,22	699 150,00	881 300,00	900 000	0	0
Palveluasunnot Päiväranta	TOIMINTATUOTOT	-420 890,34	-415 200,00	-426 200,00			
	TOIMINTAKULUT	1 557 681,57	1 610 950,00	1 621 360,00			
	VUOSIKATE	1 136 791,23	1 195 750,00	1 195 160,00	1 200 000	0	0
Palveluasunnot Kotiranta	TOIMINTATUOTOT	-257 087,09	-262 000,00	-262 000,00			
	TOIMINTAKULUT	940 397,91	898 650,00	941 200,00			
	VUOSIKATE	683 310,82	636 650,00	679 200,00	680 000	0	0
Ostetut asumispalvelut	TOIMINTAKULUT			540 000,00			
	TOIMINTAKATE			540 000,00			
	VUOSIKATE			540 000,00	550 000	0	0
Vanhuspalvelut yhteensä	TOIMINTATUOTOT	-2 101 827,79	-1 698 000,00	-1 469 000,00			
	TOIMINTAKULUT	7 039 297,94	7 056 700,00	6 742 860,00			
	VUOSIKATE	4 937 470,15	5 358 700,00	5 273 860,00	5 320 000	0	0

4. Terveyspalvelut

Hankasalmen perusterveydenhuollon palvelut järjestää Jyväskylän seudun yhteistoiminta-alueen terveyskeskus JYTE. Jyten toiminta on vakiintunutta ja sopimussuhteen hoito Hankasalmen kunnan ja Jyten välillä hyvää ja luottamuksellista. JYTen sopimuskunnat, Jyväskylä, Hankasalmi, Uurainen määrittelevät käytävissä olevien resurssiensa puitteissa Jyväskylän yhteistoiminta-alueen terveyskeskuksen järjestämien terveydenhuollon palvelujen sisällön ja laajuuden.

Jyväskylän kaupungin ympäristöterveydenhuollon palveluyksikkö hoitaa ympäristöterveydenhuollon tehtävät Hankasalmen, Joutsan, Jyväskylän, Luhangan, Multian, Muuramen, Petäjäveden, Toivakan ja Uuraisen alueilla.

Vuoden 2019 suurimmat haasteet perusterveydenhuollossa ovat riittävän lääkäriresurssin turvaaminen terveysasemalle ja väistötilojen tuomat rajoitteet toiminnassa. Väistötiloissa toimitaan aina maaliskuun loppuun 2020 saakka, jolloin uusi terveysasemarakennus valmistuu. Hankasalmen röntgen ei siirry väistötiloihin, vaan kuvantamispalvelut keskeytyvät viideksitoista kuukaudeksi. Uuteen terveysasemaan röntgenin yksikkö taas rakennetaan.

Hyvän Arjen Hankasalmi				
Toimivien tilojen luominen tulevaisuuden terveystoimen tilatarpeisiin				
Keskeinen toiminto	Tavoite	Tavoitteen kuvaus	Mittarit	Vastuuviranhaltija
Terveyspalvelut väistötiloissa	Mahdollisimman normaali palvelutaso	Terveyspalveluiden saavutettavuudesta pidetään huoli	toteutuneet suoritemäärät: päivystysvastaanotot lkm ja kiirettömän lääkärin vastaanoton pääsy alle 20 vrk	Palvelujohtaja/Jyte
Uusi terveysasema	Taloudelliset ja toimivat tilat perusterveydenhuololle	Suunnittelussa pyritään saamaan terveystoimelle toimivat tilat max 800 m ²	vuokrakustannukset /vuosi	Palvelujohtaja/Jyte
Terveyspalveluiden turvaaminen lähipalveluina Hankasalmella				
Kuvantamispalvelut	Kuvantamispalveluiden tarjonnan säilyminen Hankasalmella	Uuteen terveysasemaan saadaan röntgen	röntgen max 60 m ²	Palvelujohtaja/Jyte
Avosairaanhoidon vastaanottotoiminta	Tavoitteena parantaa peruspalveluiden saatavuutta ja oikea-aikaisuutta	Hoitajan- ja lääkärin vastaanottoaikoja hyvin saatavilla.	Avosairaanhoidon T3-aika (laskennallisesti kolmas vapaa kiireetön vastaanottoaika)sairaanhoidajalle on seitsemän (7) päivää ja lääkärille 21 päivää.	Jyte
Fysioterapeutin suoravastaanotto	Tuki- ja liikuntaelinvaijien nopea arviointi ja hoito	Tule-asiakkaat pääsevät fysioterapeutin arvioon ja saavat asiakaskohtaiset ohjeet omaan hoitoon nykyisten Käypä hoito- ja fysioterapiasuositusten mukaisesti. Ohjaus tarvittaessa lääkärille.	Suoravastaanoton asiakasmäärä	Jyte
Lääkäriresurssin turvaaminen				
Lääkärivastaanotto	Terveysasemalla virat täytettyinä	kolme virkalääkäriä	täytettyjen vakanssien määrä	Palvelujohtaja
Hammaslääkäri	Hammaslääkäriä virat täytettyinä	Hammaslääkäripalveluiden saavutettavuus pysyy hyvänä	täytettyjen vakanssien määrä	Palvelujohtaja
Vanhuspaveluiden lääkäriresurssi	Tavoitteena saada lääkäri n. 12 h /vko vanhuspaveluiden, kuntouttavan työtoiminnan työtoiminnan työtoimiin.	Seniorineuvola-toiminnan aloitus ja kuntouttavan työtoiminnan lääkäriresurssin lisääminen	neuvola-asiakkuuksien määrä, saadut eläkkeet	vanhuspalvelupäällikkö, johtava sosiaalityöntekijä, Jyte

Fysioterapeutin suoravastaanottotoiminta käynnistyy vuoden 2019 alussa. Toiminnan tavoitteena on tehostaa tuki- ja liikuntaelinvaijien arviointia ja hoitoa. Fysioterapeutin työpanos myös vapauttaa lääkäreiden työaikaa vastaanotolla.

Hammaslääkäripalvelut ovat perinteisesti Hankasalmella olleet erittäin hyvät ja tulevaisuuden haaste onkin saada turvattua eläköitymisen vuoksi hammaslääkäreiden resurssit siten, että Hankasalmella on edelleen kummatkin hammaslääkärin virat täytettyinä.

Seniorineuvolaan ja kuntouttavaan työtoimintaan liittyvä lääkäri työ on uudenlaista toimintaa terveyspalveluissa. Alustavasti on sovittu, että lääkäripanostusta vanhuspaveluihin ja kuntouttavaan työtoimintaan ohjataan 12 h /vko.

Taloudelliset tavoitteet

Tavoitteen määrittely	Mittari	Tp 2017	Ta 2018	Ta 2019	Ts 2020	Ts 2021	Ts 2022
Perusterveydenhuollon (ml. suun terveydenhuolto) nettokustannukset 3.682.920 €/netto/5020	euroa/asukas	657	653	734			
Erikoissairaanhoidon nettokustannukset* 6.718.000 €/netto/5020	euroa/asukas	1419	1380	1338			

*Erikoissairaanhoidon nettokustannukset eivät sisällä vanhoja eläkevastuita.

Terveyspalveluiden kokonaisuudessa perusterveydenhuollon kokonaisuutta kasvattaa väistötilojen kustannukset sekä arvio tk-sairaalakäytön kasvamisesta.

Erikoissairaanhoidon kiinteä laskutus takaa sen, että palvelusopimuksessa sovittu kustannus ei muutu, joten vuoden 2019 talousarvion ylitysriski pienenee.

		TP 2017	KS 2018	KS 2019	KS 2020	KS 2021	KS 2022
		EUR	EUR	EUR	EUR	EUR	EUR
Perusterveydenhuolto (JYTE)	TOIMINTAKULUT	3 570 363	3 367 000	3 682 920			
	VUOSIKATE	3 570 363	3 367 000	3 682 920	3 700 000	0	0
Erikoissairaanhoido	TOIMINTAKULUT	7 124 341	6 985 300	6 995 400			
	VUOSIKATE	7 124 341	6 985 300	6 995 400	7 000 000	0	0
Ympäristöterveydenhuolto	TOIMINTAKULUT	196 210	229 900	222 500			
	VUOSIKATE	196 210	229 900	222 500	230 000	0	0
Terveyspalvelut yhteensä	TOIMINTAKULUT	10 890 914	10 582 200	10 900 820			
	VUOSIKATE	10 890 914	10 582 200	10 900 820	10 930 000	0	0